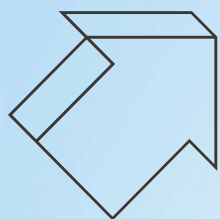

Find vejen frem
VIA University College

Pædagoger i skolen

Liv i skolen

Nr. 4 · December 2016 · 18. årgang

Tema:

Pædagoger i skolen

Udgiver:

VIA Efter- og videreuddannelse

Hedeager 2

8200 Aarhus N

T: 87551900

Ekspedition:

Beritt Winnie Nielsen

E: bwn@via.dk

T: 87550909

Redaktion:

Morten Stokholm Hansen

Ansvarshavende:

Poul Erik Philipsen

Layout:

Inge Lynggaard Hansen

Tryk: Rosendahls

ISSN: 1398-2613

Ideer og bidrag til artikler, kontakt:

msh@via.dk

Kommentér dette nummer af

Liv i Skolen på Facebook:

www.facebook.com/ViaPaedagogisk

Videreuddannelse

Priser

Årsabonnement	375 kr.
2 abonnementer	575 kr.
3 abonnementer	725 kr.
Enkeltnumre 2015-2016	125 kr.
Enkeltnumre før 2015	95 kr.
En årgang 2006-2014	300 kr.
Studerende:	25 % rabat
Klassesæt (skoler og studerende):	
Ved 15 stk. enkeltnumre	30 % rabat
Priser er inkl. moms, ekskl. forsendelse	
For køb, kontakt: liviskolen@via.dk	

Abonnementsperioden følger kalenderåret

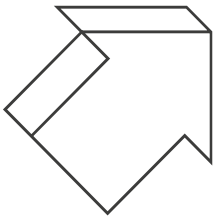

Hent uddrag af artikler fra disse numre på www.liviskolen.dk:

- 4/2016 Pædagoger i skolen
  - 3/2016 Datainformeret læringsledelse
  - 2/2016 Udsathed i skolereformens kontekst
  - 1/2016 Læringsvejlederen
-

Hent digitale udgaver af artikler fra bl.a. disse numre på www.liviskolen.dk:

- 4/2015 Feedback i naturfagene og matematik
- 3/2015 Canadisk pædagogik i skolen
- 2/2015 Sociale medier i skolen
- 1/2015 Læreruddannelser forsker i praksis
- 4/2014 Målstyret læring i skolen
- 3/2014 Indholds- og sprogintegreret læring.
- 2/2014: Vejledning og ungdomsudd
- 1/2014: Motion og bevægelse
- 4/2013: Udeundervisning i skolen
- 3/2013: Disciplin og opførsel
- 2/2013 Fremmedsprog i skolen
- 1/2013: God undervisning i skolen
- 4/2012: Matematik i skolen
- 3/2012: Elevernes forudsætninger
- 2/2012: Animation i skolen
- 1/2012: Forsøgsskoleprojekter

Velkommen til Liv i Skolen nr. 4/2016

Pædagoger i skolen

Pædagogernes rolle i skolen er forstørret i lyset af den seneste skolereform. Pædagogernes faglighed og kompetencer er et godt supplement til lærernes faglighed og åbner op for et muligt konstruktivt samarbejde om en sammenhængende skoledag til gavn for elevernes læring og trivsel.

Et konstruktivt samarbejde kræver både en organisering der understøtter det, men også at de roller som begge faggrupper indtager, er defineret. Dette nummer af Liv i skolen vil sætte spot på hvordan pædagogens faglighed anvendes i skolen, hvordan man kan samarbejde med en integration af både lærer og pædagogfagligheden og på de mulige udfordringer dette også åbner op for.

For hvad er pædagogens rolle egentligt? Skal de varetage social læring, understøtte trivsel, være den kreative generator eller stå som garant for at blikket på hele barnets dannelse varetages? Eller skal de lidt af det hele, og samtidig, for manges vedkommende, stå alene i den understøttende undervisning med hele klassers læring og trivsel for øje? Læs i dette nummer bl.a. om hvilke kvaliteter og kompetencer pædagogerne kan tilbyde skolen, om hvilke forskelle der er mellem lærernes og pædagogernes uddannelsesbaggrund og tradition, hvilke problemstillinger pædagogerne oplever i skolen, hvordan man kan gribe den understøttende undervisning an og hvordan man igennem et cirkusforløb kan skabe en rød tråd igennem hele barnets skoledag.

Som altid har Liv i skolen både praktiske og mere teoretiske vinkler på emnet, og vi håber I får nogle spændende nuancer og perspektiver på det som for rigtig mange børn i den danske skole i dag er en stor gevinst: at lærere og pædagoger indgår i samarbejde om elevernes læring og trivsel.

God fornøjelse med bladet.

Med venlig hilsen
Morten Stokholm Hansen,
Redaktør

INDHOLD

8**Pædagoger i skolen**

I denne artikel redegøres for nogle af de kvaliteter og kompetencer, som pædagoger kan tilbyde skolen. Der redegøres også for de lidt for store pædagogiske forskelle, som hersker mellem pædagogernes og lærernes uddannelsesbaggrund og tradition. Forskelle som kan være sten i skoen for det aktuelle samarbejde. Artiklen afsluttes med at skitsere en række problemer og spørgsmål, som samfundet, lærerne og pædagogerne står over for at skulle forholde sig til og finde en løsning på.

Af Stig Broström, professor emeritus

16**Pædagogfaglighed i skolen**

Reformen af folkeskolen i 2014 har for pædagoger for alvor betydet en anderledes platform for deltagelse i børn og unges liv – ikke kun i fritidslivet, men nu også i skolelivet. For første gang i folkeskolens historie er pædagogerne skrevet ind i lovgivningen og ikke nok med det, de er blevet tildelt undervisningskompetencer. Det udfordrer det pædagogiske felt vi kendte – hvor det pædagogiske arbejde med aldersgruppen 6-18 år primært handlede om tiden uden for skolen. Helt præcist hvad den pædagogiske opgave er og hvordan pædagogerne skal udfylde pladsen i skolen er dog stadig uklart, men her er et bud.

Af Trine Ankerstjerne, lektor

22**Giv nu plads til samarbejdet – og prioritér fritiden**

I en tid hvor flere og flere børn og unge kæmper med at leve op til de krav, samfundet stiller, hvor sociale medier påvirker dem dagligt og hvor hvert femte barn er berørt af stress, er pædagogernes kompetencer mere afgørende end nogensinde. For folkeskolen skal andet og mere end at skabe dygtige børn. Den skal ruste børn til livet – her og nu og på deres videre færd. Børn i folkeskolen skal opleve at være forpligtet i et fællesskab og at komme nærmere en forståelse af sig selv og andre. For det at lykkes i fællesskabet er også det, der skaber god trivsel.

Af Elisa Bergmann, formand for BUPL

30**Pædagogens arbejde med processer i folkeskolen**

Med udgangspunkt i den bæredygtige pædagogik giver artiklen et bud på, hvordan pædagogen i skolen kan arbejde med processer i fællesskabet. For at give et overblik over pædagogikkens kompleksitet analyseres denne igennem en tredeling, hvori især den pædagogiske relation er i højsædet. Artiklen argumenterer for at den bæredygtige pædagogik, hvor fokus er på det fælles bedste, fint understøtter lærerens fag-faglige arbejde og omvendt.

Af Steffen Kaspersen, adjunkt

38**Pædagog i skolen – hvad er opgaven?**

Denne artikel refererer til nogle kursusforløb, der har som ambition, at pædagogerne – og lærerne går undersøgende til værks i afklaring af, hvilke opgaver pædagogerne har i skolen, og hvordan de kan samarbejde om børns læring og trivsel. Pædagogers opgaver, roller og ansvar i skolen kan ikke afklares isoleret, men skal ses i relation til, hvordan skolen kan skabe nye læringsmiljøer for børns læring og trivsel, og derfor hænger pædagogens opgaver sammen med skolens samlede udvikling.

Af Lene Nyboe Maltzahn, lektor og udviklingskonsulent

46**Rød tråd gennem barnets hele skoledag**

Denne artikel omhandler primært pædagogernes rolle i at skabe lærings- og progressionsfokus for børnene omkring egne læreprocesser, en rød tråd gennem dagen samt helhed for de delprocesser børnene indgår i, når der arbejdes læringsmålstyret med temaer.

Det målstyrede forløb, som fremhæves i denne artikel er et "cirkus-tema" på 0. årgang. I teamsamarbejdet mellem lærere og pædagoger på årgangen har vi arbejdet med temaet både fagfagligt i undervisningsdelen, i den understøttende undervisning varetaget af os som pædagoger samt om eftermiddagen i SFO.

Af Lene Bække Rønn og Heidi Schjerlund, klassepædagoger

54**Pædagogen i folkeskolen efter Folkeskolereformen: udfordringer og potentialer**

Ud fra et forskningsprojekt analyserer vi pædagogens roller i folkeskolen efter Folkeskolereformen i 2014. Rollerne påvirkes af samfundsmæssige krav om effektiv tidsudnyttelse, så eleverne kan blive så dygtige som muligt. Pædagogen kommer til at stå i et spændingsfelt mellem inklusion og kvalifikation. Den rollediversitet, der ses, indeholder potentiale, hvad angår inklusionen. Dog er dette potentiale stærkt udfordret af stigende kvalifikationskrav.

Af David Thore Gravesen, lektor og Lea Ringskou, lektor

64**Modstand, diskurser og magtforhold - når lærere og pædagoger skal samarbejde**

Med den nye skolereform er der rettet en fornyet opmærksomhed mod samarbejdet mellem lærere og pædagoger i skolen. Lærere og pædagoger har naturligvis samarbejdet før, men reformen har åbnet for, at pædagoger får flere opgaver i relation til skolens undervisningsdel fx som undervisningsassistent eller med selvstændigt undervisningsansvar. Det har medført et øget og tættere samarbejde. Samarbejde lyder jo forjættende og godt. Det er et af de fænomener, der pr. definition er positivt, og hvis det kan bidrage til at bringe børnene og skolens opgave i centrum, burde det være en enkel sag.

Af Jens-Ole Jensen, docent

INDHOLD FORTSAT

70**Pædagoger er uundværlige for skolen**

En skolepædagog har fået nye roller og opgaver. Det skete med indførelsen af skolereformen i august 2014. Nu er pædagogens arbejde ikke længere henlagt til skoleelevernes fritid. I dag er pædagogerne skrevet ind i Folkeskoleloven og skal nu blandt andet tage del i den understøttende undervisning.

Mange steder er det stadig en pioneropgave for skoleledere, lærere og pædagoger at definere, hvordan de skal tolke og tilrettelægge den understøttende undervisning, og hvordan den mere konkret kan medvirke til at styrke elevernes trivsel og læring.

Af Anne Grethe Rosenberg, formand for BUPL Østjylland

74**Udfordringer og stillingstagen i den understøttende undervisning**

Et af folkeskolereformens nye tiltag var den understøttende undervisning, hvilket gjorde forfatterne til denne artikel nysgerrige på, hvordan det blev omsat i praksis. Afsættet var en nysgerrighed på, hvad det egentlig var den understøttende undervisning understøttede? På den måde bevægede vi os ind i en tanke om feedback, der netop drejer sig om, at det synligt og tydeligt skal fremgå hvad der er på spil, hvilket mål eller formål der sigtes efter, og at dette er tydeligt både for lærere, pædagoger og elever.

Af Hanne Toft, lektor og Morten Stokholm Hansen, Co-teacher

A photograph of a woman and a child hanging from a horizontal bar on a playground. The woman, on the right, is wearing a purple long-sleeved top and pants, and is smiling. The child, on the left, is wearing a striped shirt and a dark vest. They are both holding onto the bar with their hands. The background shows a wooden playground structure and a sandy area.

Pædagoger i skolen

Stig Broström er pædagog, cand.pæd., ph.d. og professor emeritus, på Aarhus Universitet (Campus Emdrup), Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU)

I denne artikel redegøres for nogle af de kvaliteter og kompetencer, som pædagoger kan tilbyde skolen. Der redegøres også for de lidt for store pædagogiske forskelle, som hersker mellem pædagogernes og lærernes uddannelsesbaggrund og tradition. Forskelle som kan være sten i skoen for det aktuelle samarbejde. Artiklen afsluttes med at skitsere en række problemer og spørgsmål, som samfundet, lærerne og pædagogerne står over for at skulle forholde sig til og finde en løsning på.

Nu skal der ske noget! - Skolereform 2014
Skiftende politikere har løbende sat syv sejl til for at få sat gang i en skoleudvikling. Således har både den røde og blå regering sat sin lid til skolereformen 2014, der skitserede en lang række kvalitetstiltag, og som på trods af sværds slag på mange måder kan pege fremad: Tillid til og trivsel i folkeskolen, hvilket blandt andet betyder, at undervisningsindholdet skal være meningsfuldt for børnene, de skal have ejerskab til egen læring og være med til at formulere målene. En længere og mere varieret skoledag og anvendel-

sesorienteret undervisning præget af en veksling mellem klasserumsundervisning og projekter. Et tættere og mere udviklet samarbejde mellem pædagoger og lærere. Samarbejde med eksterne partnere – den åbne skole. Motion og bevægelse hver dag. Musik i skoledagen. Lektiehjælp, faglig fordybelse og meget andet.

Pædagoger har noget at komme med
Reformen har faktisk også ført mange gode takter ind i skolen. Ikke mindst har skolen mere markant åbnet for en tilgang af et større antal pædagoger i skolen samt

PÆDAGOGER I SKOLEN

Størstedelen af pædagogerne oplever, at de bliver behandlet som ligeværdige kolleger.

et øget samarbejde mellem lærer- og pædagogprofessionen. Det har allerede nu bidraget til en positiv forandring af skolen. Pædagogerne bringer deres socialpædagogiske uddannelsesbaggrund og tradition med sig, og det kan bidrage til at realisere en række væsentlige pædagogiske dimensioner i skolens hverdagsliv.

Her kan nævnes:

- Pædagogerne anlægger et helhedssyn på elevernes sociale liv, klassens læringsmiljø og det enkelte barns læring. De har fokus på det enkelte barns position i klassen, på de sociale relationer der udspiller sig på kryds og tværs og har bl.a. blik for børn uden stabile kammeratskabs- og venskabsrelationer samt tendenser til mobning. Pædagogen orienterer sig mod børnenes sociale liv og sociale læring og er således *relations-arbejder*. Pædagogen har gode muligheder for at komme tæt på børnenes liv, både det faglige og personlige.
- Pædagogen har gode muligheder for at skabe et spændende trivsels- og læringsmiljø, der er karakteriseret af at

rumme æstetiske, spændende og sanselige overraskelser både indendørs og udendørs samt med løbende adgang til naturen. Endvidere et hverdagsliv der er gennemsyret af demokrati udtrykt gennem en udstrakt vilje til at lytte til børn og give dem indflydelse og medbestemmelse. Hertil kommer et mentalt læringsmiljø karakteriseret af en positiv atmosfære, hvor pædagogen i samarbejde med alle skolens medarbejdere skaber en spændstig vitalitet båret af en varm, lydhør, åben og samspillende atmosfære – og med bevidsthed om at nedtone en kontrollerende, distancerende og ustabil atmosfære (Svinth, 2013). I denne forstand er pædagogen *atmosfære-arbejder*.

- Fordi pædagogen ikke i samme grad som læreren er forpligtet af at opfylde læringsmålene, kan han eller hun med god samvittighed orientere sig mod skolens smukke formålsformulering: "Skolens daglige liv skal være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati". Således er pædagogen i skolen *dannelses-arbejder*.
- Friheden fra de snævre læringsmål giver pædagogen mulighed for at skabe alternative undervisningsformer og anderledes læreprocesser, der i høj grad inddrager børnene i aktive skabende virksomheder med inddragelse af praktisk musisk aktivitet såsom drama, musik og dans, billedkunst med store armbevægelser samt alternative måder at bruge digitale medier. Alt sammen

processer der overskrider fag-fagfagligheden med sigte mod livsduelighed. Altså fungerer pædagogen som *kreativitets-arbejder*.

- Endelig tiltænkes pædagogen også en aktiv rolle i forsøget på at inkludere alle børn i undervisningen og i skolens samlede liv og i det hele taget at være en ressourceperson i det forebyggende arbejde. Det vil sige, at pædagogen er *inklusionsarbejder*.
- I rækken af opgaver og faktiske kompetencer står pædagogen også for at sikre samarbejdet mellem børnehave, SFO og skole, og virker som *brobygger*.

Ovennævnte almen- og socialpædagogiske aspekter håndterer alle skolens medarbejdere, men er især en del pædagogens grundfaglighed og kompetencer.

Der kan dog være langt fra denne festtale til den praktiske skolevirkelighed. Opgaven består i at skabe et arbejdsgrundlag og praktisk samarbejde med lærerne for at realisere de nævnte opgaver.

Det har vi prøvet før

Umiddelbart kunne man tænke, at det ikke skulle være så svært. Der er jo masser af tidligere erfaringer, udviklingsarbejder og rapporter at stå på. Blandt andet de mange erfaringer i kølvandet på de første skolestartsbetænkninger fra 1977 og 1984, der lagde op til samordnet undervisning og samarbejde mellem de to professioner. Endvidere udviklingsprojektet *Folkeskolen 2000* og Dansk Evalueringsinstituts

undersøgelse fra 2005, rapporten *En god skolestart* fra regeringens skolestartudvalg, samt nyere undersøgelser, der alle betoner ideen om at udnytte potentialerne fra begge professioner (se Broström, 2015b; Rigbolt, 2015).

Uanset at mange problemer således allerede er velbeskrevet, ligesom mange succesfulde projekter viser, at det kan lade sig gøre, så har vi en tendens til at starte helt på en frisk uden inddragelse af tidligere erfaringer. Man kan lidt drilagtigt sige, at der intet nyt er under solen. Spørgsmålet er, om vi i dag ikke alligevel står i en ny situation med andre muligheder og begrænsninger.

Men det er slet ikke så let

De første undersøgelser fra 2014 om pædagoger i skolen viser både styrker og svagheder. Samarbejdet med pædagoger giver ifølge skolerne bedre mulighed for at styrke elevernes trivsel og inklusion. Således viser en BUPL undersøgelseⁱ, at de fleste pædagoger i skolen indgår aktivt i undervisningen generelt. Deres faglighed er kommet i spil i undervisningen ligesom størstedelen af pædagogerne oplever, at de bliver behandlet som ligeværdige kolleger af deres lærerkollega, og at de indgår i lærer/undervisningsteams.

Omvendt har cirka fire ud af ti pædagoger *ikke* haft indflydelse på deres arbejdsopgaver og tilrettelæggelse af deres arbejdstid. Knap en tredjedel af pædagogerne

PÆDAGOGER I SKOLEN

deltager *ikke* i planlægningen og evalueringen af den undervisning, de indgår i. Endelig har knap to tredjedele af pædagogerne oplevet, at børnenes skoledag har forandret sig i negativ retning som følge af folkeskolereformen.

Interviewⁱⁱ med pædagoger i skolen viser, at mange pædagoger oplever, at lærere og pædagoger lever livet i skolen adskilt. Der er ikke fælles personalerum, men baser med 50 meters afstand. Lærere og pædagoger deltager ikke i fælles kurser og har ikke fælles planlægning. Pædagoger fortæller også, at de ikke er integreret i undervisningen, og står lidt på sidelinjen og helt på egen hånd skal opfinde mulige socialpædagogiske tiltag og alternative undervisningsformer. De fortæller, at lærerne på forhånd har defineret, hvad skole er, og at man som pædagog bare skal fylde hullerne ud. Endvidere at

lærerne ser skævt til pædagoggruppen, som på forskellige måder nærmest bliver mobbet. Og fra lærerside høres ofte, at pædagogerne rent faktisk "ikke kan noget, som vi ikke selv kan gøre."

Uanset udstrakt samarbejdsvilje er mødet mellem lærere og pædagoger ikke altid helt gnidningsfrit. En blandt flere anstødssten er, at lærerne og pædagogerne kommer fra to forskellige verdener med to forskellige uddannelsesbaggrunde og pædagogiske traditioner.

Store forskelle

Nedenstående skematiske oversigt opidser en række pædagogiske kategorier med henblik på at vise de traditioner, som skole- og fritidspædagogik hviler på med det formål at klargøre væsentlige forskelle (Broström, 2015a):

SKOLE

Didaktik
Undervisning
Fag, faglighed
Individuelle mål
(Ind)læring
Indhold
Individ
Disciplin
Individuelt arbejde
Elev

FRITIDSPÆDAGOGIK

Udviklingspsykologi
Omsorg og opdragelse
Leg, aktiviteter og samvær
Fokus på relationer
Udvikling
Form
Gruppe
Frihed
Samarbejde, fællesskab
Barn

En læsning af modellen markerer, at *skolens* pædagogik hviler på en didaktisk funderet undervisningstradition med fokus på fagene og faglige mål og med undervisning som det centrale nøglebegreb. Lærereens udformning af undervisningen bygger på didaktiske refleksioner og beslutninger. Lærerne har via deres uddannelse og erfaringer med løbende undervisningsplanlægning udviklet en didaktisk kompetence: Nemlig at kunne håndtere teori og praksis om formulering af mål, valg af undervisningens indhold og formulering af pædagogiske principper og metoder. Med afsæt i centralt formulerede faglige mål, Fælles mål, udarbejder lærerne mål for de givne fag i de enkelte klasser og i forhold til de enkelte elever (undervisningsdifferentiering). Det faglige indhold står centralt og udvælges i forhold til de fælles mål og understøttes i høj grad af lærebogsmaterialer. Læreren udvælger relevant stof, som eleverne konfronteres med. Hvis eleverne forholder sig aktivt til stoffet, bearbejder dette og omsætter det på egen selvstændige måde, er der mulighed for, at der sker en læring, hvorved menes en forandring af eleven selv. Undervisning er lærerens aktivitet, læring er noget der sker i eleven.

Overfor dette står *fritidspædagogikken*, der bygger på en helt anden tradition (Broström, 2010a). Hvor lærernes hovedvirksomhed er undervisning, er fritidspædagogikens hovedvirksomhed at yde omsorg og opdragelse. Opdragelse, eller

med et andet ord inddragelse, ses som en socialpædagogisk organisering af samværsprocesser. Et samvær mellem børn-børn og mellem børn og voksne hvorigennem barnet via egen aktivitet tilegner sig normer, holdninger og adfærdsmåder. Omsorgen udtrykkes i samværet mellem pædagog og barn, hvor pædagogen tilstræber et empatisk forhold til barnet, dvs. at kunne se dets behov og tolke dets intentioner for herigennem at skabe betingelser, hvorigennem det kan handle i overensstemmelse med sine egne perspektiver. Fritidspædagogikken er videre rundet af en humanistisk og udviklingspsykologisk forståelse, der ser barnets udvikling som indefra kommende, en indre medfødt kerne eller selvet, der aktualiseres via barnets selvvirksomhed – typisk gennem leg og forskellige former for praktisk-musisk aktivitet.

Hertil kommer en række andre forskelle. I skolen er arbejdet organiseret og det forventes, at eleverne arbejder relativt disciplin-

Uanset **udstrakt samarbejdsvilje** er mødet mellem lærere og pædagoger ikke altid helt gnidningsfrit.

PÆDAGOGER I SKOLEN

---

plineret, hvorimod fritidspædagogikken i sin tradition som ideal har søgt at give plads til frihed. Endvidere har skolen det individuelle barn og dets læring i fokus, hvor fritidspædagogikken foruden den individuelle vægtning betoner en gruppeorientering og børnefællesskabet. De to traditioner anvender også forskellige betegnelser for individet: elev og barn. Som elev sættes man i en bevidst læreposition med henblik på at lære, hvorimod begrebet barn antyder at leve i nuet med en mindre forpligtigelse.

Udvikling af et mere dynamisk og bæredygtigt samarbejde mellem pædagoger og lærere forudsætter, at de to professioner viser større forståelse overfor hinandens pædagogiske udgangspunkter og at der sker en vis tilnærmelse af de to traditioner – om end der ikke er tale om at de skal blive opslugt i hinanden. Pointen er netop, at drage nytte af pædagogernes og lærernes forskellige kompetencer, men er forskellene for store mødes enderne aldrig.

Fremtidige spørgsmål

Der er en lang række problemer, der skal løses for at de to professioner for alvorligt kommer ind i et tæt og frugtbart samarbejde. Der skal skabes et reelt samarbejde og fusionering mellem pædagog- og læreruddannelsen. Der skal også skabes sammenhæng mellem SFO- og skolens formål og indhold. Der kan rejses en række spørgsmål til de fysiske rammer. Skal SFO og skolens lokaler integreres i hinanden, eller skal man opretholde adskillelsen fritid-skole? Skal pædagoger både agere i SFO lokaler og skolens lokaler – mens lærerne kun holder til i skolens lokaler? Skal pædagoger og lærere (på længere sigt) opretholde en pædagog og en lærertænkning og identitet eller er det at foretrække at de to faggrupper udvikler en enhedstænkning? Hvordan skabes hensigtsmæssige rammer for pædagogers og læreres fælles planlægning af både fælles forløb og adskilte forløb, der samtidigt også indbefatter planlægnings-tid for pædagoger.

En spændende og løfterig proces er sat i gang. For børnenes skyld må man håbe, at de pædagogiske skåltaler denne gang bliver realiseret.

Litteratur

- Broström, S. (2010a). SFO som arena for læring. I: Ankerstjerne, T. (red.). *SFO og fritidspædagogik – fortid, nutid og fremtid*. København: Dafolo.
- Broström, S. (2015a). Udvikling af en fælles didaktik og læringsbegreb. I Broström, S. (red.). *Pædagoger og lærere i skolen*. København: Dafolo forlag.
- Broström, S. (2015b). Udvikling af en fælles didaktik og læringsbegreb. I Broström, S. (red.). *Pædagoger og lærere i skolen*. København: Dafolo forlag.
- Rigbolt, K. (2014) Pædagoger i skolen – nu med loven i ryggen. I Broström, S. (red.). *Pædagoger og lærere i skolen*. København: Dafolo forlag.
- Svinth, L. (2013) Pædagogers åbenhed for børnenes perspektiver og børns deltagelsesmuligheder i pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. *Psyke & Logos*. 34 (1), pp. 83-106.

ⁱ [http://www.bupl.dk/iwfile/BALG-9R9KB3/\\$file/Paedagoger_i_skolen_2014.pdf](http://www.bupl.dk/iwfile/BALG-9R9KB3/$file/Paedagoger_i_skolen_2014.pdf)

ⁱⁱ Interview gennemført af Anders Skriver Jensen og Stig Broström forår 2016.